

HET NUT DER PHOTOSTATIK IN DE ORTHODOTISCHE PRAKTIJK

DOOR

H. K. MICHAELIS.

In het Mei-nummer van het Tijdschrift voor tandheelkunde kreeg ik eene zeer slechte kritiek van den heer van Loon over mijn publicatie van een orthodontisch geval dat ik behandelde met de „Canning's Cable spring.”

Een van de slotzinnen luidt: „Het eenige, wat mij van dit geval belang inboezemt is: of na verloop van een jaar deze voortanden nog juist zoo staan, als de heer M. hen met de cable spring en na de retentie van 8 maanden geplaatst heeft, of dat de natuur hen weer scheef gaat plaatsen, m.a.w. of collega M. nu is geweest de minister of de magister naturae.

Alleen deed ik mijn best om een jong meisje van \pm 17 jaar, dat bepaald leed onder het besef, dat hare scheefstaande tanden, haar gelaat zeer ontsierden, te helpen.

Dat me dit gelukt is kunt U zien in bijgaande foto's. De eerste maakte ik Augustus 1920. De tweede September 1922. De gegoten gouden kap, welke ik als retentie gebruikte verwijderde ik September 1921, op dringend verzoek van patiënt, die er niet langer mee wenschte te loopen. Ik had graag langer getineerd.

De foto, die ik in September 1921 maakte kunt U vinden in de April-aflevering van dit tijdschrift.

Nog even wil ik releveeren, dat ik eerst de canini distaal verplaatste, om ruimte voor de regulatie der fronttanden te verkrijgen.

De heer van Loon, maakte zeer terecht er aanmerking op, dat ik geen ondermodellen liet zien.

Ik herstel nu deze fout en hoop niet, dat de heer van Loon het heelemaal fout zal vinden, dat deze tanden recht gezet zijn.

De patiënt zelf en haar ouders zijn me zeer dankbaar. Dentale of parodontale stoornissen zijn klinisch niet te constateeren. Dat orthodontische behandelingen zeer schadelijk kunnen werken (evenwichts stoornissen), daarvan ben ik me zeer wel bewust en beperking tot de absoluut noodzakelijke gevallen is steeds mijn streven geweest.

Ten slotte zij nog vermeld, dat patiënt 5 jaar lang door een collega gereguleerd werd, die de 1ste preamolaren extraheerde. (Fig. 1—4).

Nu ik toch eenmaal bezig ben met schrijven, wil ik deze gelegenheid benutten om eenige gevallen te publiceeren uit mijne orthodontische praktijk. Misschien had ik dit niet gedaan, omdat het me eenigszins het gevoel geeft van zelfverheerlijking, indien ik het artikel van den heer van Loon in de „Deutsche Monatschrift für Zahnheilkunde“: „Die Topographie des menschl. Gebisses im Schädel als Grundlage für die Systematik und die Diagnostik in der Kieferorthopädie“ niet gelezen had.

Hij zegt daarin: „Wo es dem Wissenschaftlichen Forscher gleichgültig ist, ob der Apparat kompliziert ist, wenn es nur gute Resultate liefert, da will der practische Zahnarzt einen möglichst einfachen Apparat haben. Man stelle sich doch nicht vor; dass der practische Zahnarzt die Photostatikmethode von Simon anwenden wird.“

Ik geef toe, dat het gebruik van de photostat en gnatostat nogal tijdroovend is, doch zelfs in een drukke praktijk niet onmogelijk, wanneer bijv. de dental-Nurse de opnamen kan doen.

FIG. 1

FIG. 2

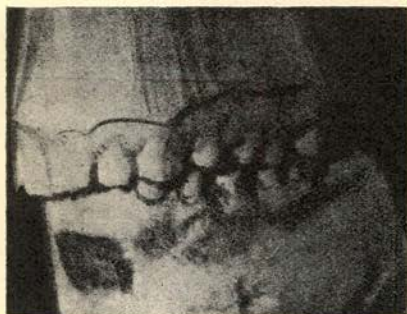

FIG. 3

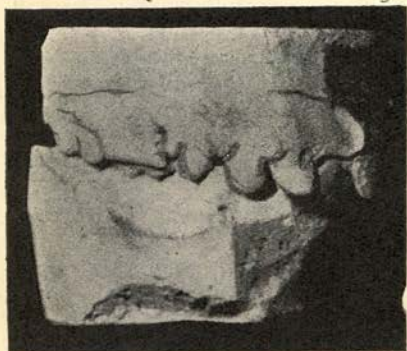

FIG. 4

FIG. 5

FIG. 6

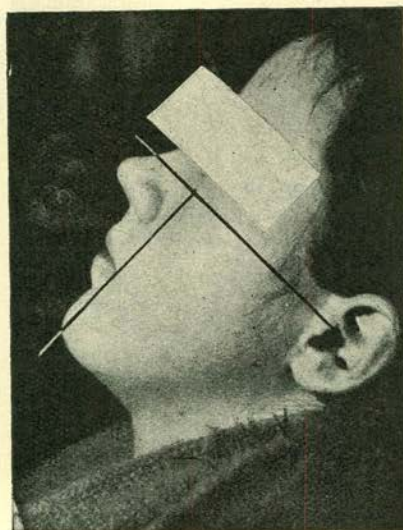

FIG. 7

Dat de heer van Loon nu een apparaat uitgedacht heeft, de Porionkubus, die ons in staat zal stellen op meer wetenschappelijke en eenvoudige wijze onze diagnose te stellen, zal onze werkwijze veel aangenamer en minder gecompliceerd maken, doch tot nu toe waren we wel aangewezen op de meer gecompliceerde methode, indien we tenminste niet in het wilde weg, wilden reguleeren.

Voor de contrôle op mijne orthodontische behandelingen,

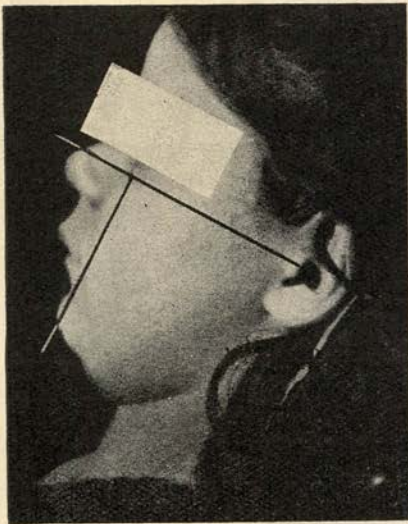

FIG. 8

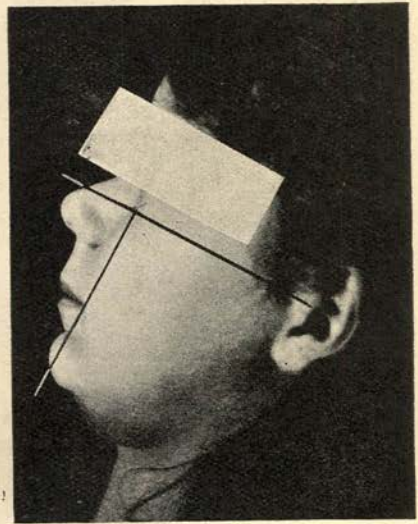

FIG. 9

heeft de photostatik methode van Simon mij goede diensten bewezen, zooals de volgende gevallen U zullen toonen.

Dit geval van bimaxil-retractie behandelde ik van Nov. 1920—Jan. 1922, toen ik de retentie aanbracht. — Patiënt oud 12 jaar. (fig. 5, 6 en 7).

Patiënt oud 11 jaar. Maxil. protractie (gering) mandib. retractie. Begonnen Mrt. '21. Retentie Febr. '22. (fig. 8 en 9).

Patiënt oud 13 jaar. (fig. 10 en 11).

Maxil. protractie (totaal). Mandib. retractie (gering) extractie 1ste preamolaren boven.

Canini werden distaal gebracht. Fronttanden eveneens door middel van transversaalbeugel en kopnet. Van Aug. '20 —Jan 1922. Geen retentie.

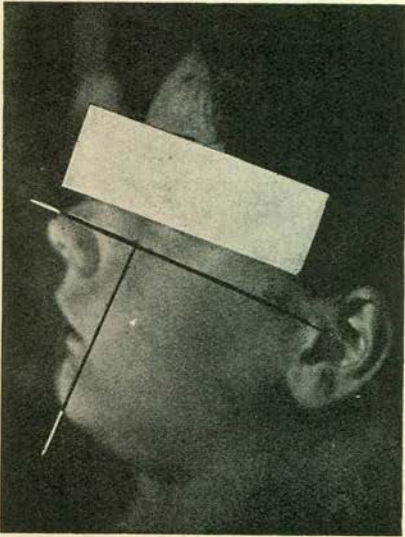

FIG. 10

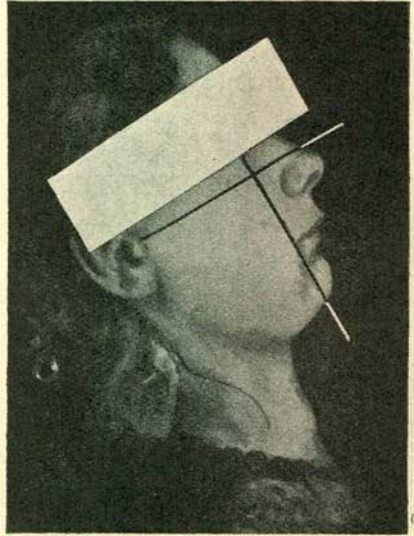

FIG. 11

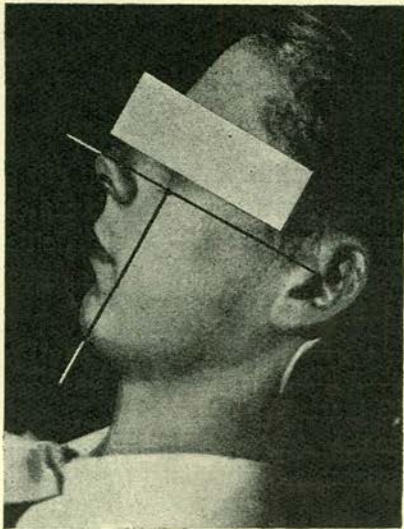

FIG. 12

Patiënt oud 13 jaar. (fig. 12 en 13). Maxil. protractie Mandib. retractie. Boven expansie en junping the bite. Begonnen Aug. '19. Retentie Aug. '20. Door eene vergissing van mijne assistente werd de orbitalijn iets teveel distaal getrokken.

De heer van Loon eindigt zijn artikel als volgt: „Wenn also der Porionkubus als eine richtige Beurteilungsbasis zu verwenden ist und wenn wir einmal gute Apparate besitzen werden, um meine Untersuchungs methode auszuführen” etc.

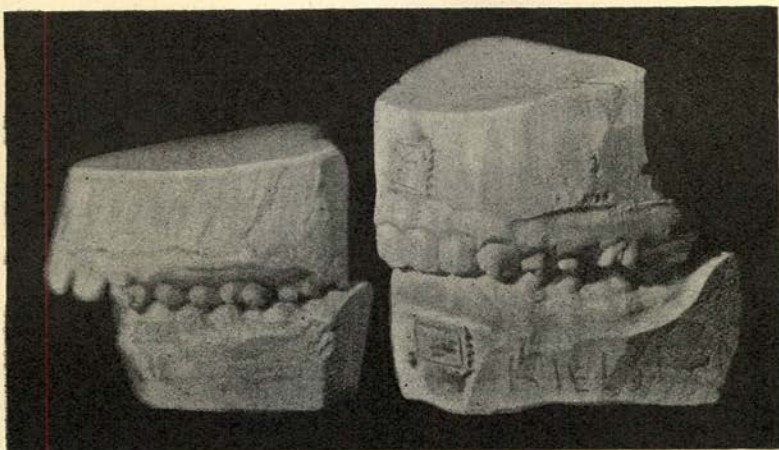

FIG. 13

Met mij zullen vele collegae wenschen, dat deze „Apparate” spoedig komen, want hoewel ik geen „wissenschaftlichen Forscher” ben, lijkt me de constructie van de porionkubus wetenschappelijk logisch, hetgeen men van geen enkel der tot nu toe geconstrueerde machines kan zeggen. Vooral over het „horizontale gnation vlak” heb ik me zeer verheugd.

Het orbitaalvlak van Simon vond ik tot nu toe erg gemakkelijk, omdat ik den stand van boven en onderkaak ten opzichte van dit vlak dadelijk kon zien. Ik hoop echter spoedig in staat gesteld te worden het frontale porionvlak en de porionkubus beter te begrijpen en in de praktijk te kunnen gebruiken.

**NED. MAATSCHAPPIJ TOT BEVORDERING
DER TANDHEELKUNDE**

ALGEMEENE VERGADERING IN JANUARI A.S.

Het Hoofdbestuur heeft besloten de leden 6 Januari '23 op te roepen voor een te Amsterdam te houden buitengewone algemeene vergadering, waar ziekenfondszaken besproken en op de Jaarvergadering te Amersfoort aangehouden wijzigingen van statuten en huishoudelijk reglement behandeld zullen worden.

H. G. PITSCH,
Secretaris.

VERSLAG

VAN DE ACHTSTE JAARVERGADERING
(Tiende Algemeene Vergadering) gehouden te Amersfoort in
Hotel „Monopol”, op Vrijdag 16 en Zaterdag 17 Juni 1922.

Voorzitter: de heer A. L. J. C. van Hasselt.

Secretaris: de heer W. C. Koldewijn.

Aanwezig 84 leden: volgens presentielijst.

1. De Voorzitter opent te 8.30 de vergadering met de volgende woorden:

Dames en Heeren,

„Wederom is de hamerslag gevallen, die aanduidt, dat het oogenblik is aangebroken waarop een nieuwe Vergadering, een Jaarvergadering onzer Maatschappij is geopend. Dat ik daarbij gebruik maak van de gelegenheid om eenige woorden tot U te spreken, zult U mij niet ten kwade duiden, temeer niet, waar ik mij haast eraan toe te voegen,

dat ik U niet lastig zal vallen, niet Uw geduld op de proef stellen, met een uitvoerige openingsrede, doch slechts enkele zaken heel even wil aanroeren en memoreeren. Evenals men op een diner niet begint met een zware copieuze schotel, doch juist zijn eetlust opwekt en prikkelt, door het verorberen van een „hors d'oeuvre varié," zoo beschouw ik ook de dingen, die ik U thans ga zeggen, als een voorproef of een inleiding tot de afwerking van het meer substantiële menu, dat wij vanavond en morgen te verorberen zullen krijgen. De spijslijst met de bijlagen, die U allen onder de oogen hebt gehad, bevat genoeg smakelijks dan dat er niet elk wat wils bij zou zijn.

Laat mij dan beginnen, Dames en Heeren, allen van ganscher harte het welkom toe te roepen, en er mijn vreugde over uit te spreken, dat zoo vele onzer leden zich opgemaakt hebben naar deze stad, om de 8e Jaarvergadering onzer Maatschappij met hun tegenwoordigheid op te luisteren."

Na een beschouwing over Amersfoort als vergaderplaats en na als zijn overtuiging te hebben uitgesproken, dat de regeling — gezien de bemoeiingen van de Amersfoortsche collega's — hier niet onder zal doen voor die van het vorige jaar in Maastricht, vervolgt spreker:

„Wij allen, die ter vergadering komen, moeten één ding niet vergeten, en dat is, dat wij, d.w.z. al de collega's uit Noord en Zuid, uit Oost en West, van dichtbij en van verreweg, in de eerste plaats zijn gekomen om mede te werken, dat de bijeenkomst zoo goed mogelijk slaagt. D.w.z., dat het ons aller plicht is, zoolang de vergadering duurt, hier aanwezig te blijven. Ik weet wel, dat niet elk onderwerp voor ieder even interessant is, doch niets is ontmoedigender voor een bestuur, dat de omvangrijke voorbereidende werkzaamheden moet doen, niets is ook vervelender voor de leden, die wèl belang stellen in het te behandelen onderwerp, dan wanneer men langzamerhand in de rijen der aanwezigen groote openingen ziet ontstaan door het vertrek der menschen, die liever gaan wandelen, of een autotochtje maken.

Wij, Hoofdbestuur, van onzen kant, willen ook gaarne al het mogelijke doen, om de afwisseling in de vergadering zóó te maken, dat de aandacht niet te lang achtereen moet gespannen blijven, doch men moet niet vergeten, dat wij reglementair nu eenmaal verplicht zijn veel en velerlei zaken af te doen."

Vervolgens geeft spreker eenige wijzigingen aan in de volgorde der te behandelen punten en gaat dan verder:

„Aan het slot van de vergadering komt de installatie van het nieuwe

Hoofdbestuur, en van de nieuw gekozen leden van het Dagelijksch Bestuur. Het spreekt vanzelf, dat ik ook daarbij alle leden met den meesten aandrang verzoek tegenwoordig te willen zijn. Tot zoover het zakelijk program.

Doch dan is de tijd gekomen om te rusten na gedanen arbeid, of liever ons te wijden aan gezelligheid en jolijt. En daarvoor is het gemeenschappelijk diner een bij uitstek geschikte gelegenheid. Ik hoop dan ook dat een zeer groot aantal, zoo niet alle, leden er aan zullen deelnemen. Het is al sinds eenige jaren zoo'n soort gewoonte geworden (van traditie wil ik liever niet spreken, liever van een „bad habit"), dat eenige groepen van collega's er de voorkeur aan geven zich bij elkaar aan te sluiten en 't liefst ergens anders in een andere plaats gezamenlijk te gaan dineeren.

Ik wou, dat de heeren met die gewoonte gingen breken en er toe konden besluiten hun vroolijkheid, hun fuiflust, hun moppen en geestigheden te uiten, aan een maaltijd, waar wij allen aanzitten, aan het gemeenschappelijk diner.

Ik hoop, dat men mij deze opmerking niet ten kwade zal duiden en mij geen bemoezucht zal verwijten. Trouwens, dat zal wel niet, dat weet ik wel, de leden, ook zij, die ik met de vorige tirade bedoelde, kennen mij te goed, dan dat zij niet zouden inzien, dat ik mij bij het uiten daarvan slechts heb laten leiden door mijn zucht om onze jaarlijksche bijeenkomst zoo prettig mogelijk te doen slagen, en ook door het verlangen, om de band, die ons vakbroeders en vakzusters nu eenmaal moet verbinden, slechts hechter te maken en nauwer aan te halen, en om het saamhoorigheidsgevoel, dat zoo'n machtige factor is ter verhooging van het aanzien van onze professie en van onzen stand te versterken.

Laat mij thans eindigen, Dames en Heeren, de hors d'oeuvre dreigt anders toch nog te uitgebreid te worden, en misschien is ze ook niet naar ieders smaak.

Met den wensch, dat ook deze 8e jaarvergadering onzer Maatschappij zal staan in het teeken van collegialiteit en welwillendheid, van lust en ijver om mede te werken tot opbouw van alles wat daarbij dienen kan om onze doeleinden nader te komen, dus in één woord van liefde tot ons schoone beroep, open ik deze vergadering.

Ik heb gezegd.

2. Ingekomen stukken:

1. Schrijven van Mevrouw van der Hoeven, inhoudende dankbetui-

ging voor de huldiging van wijlen Dr. C. van der Hoeven en den gedenksteen op diens graf.

2. Schrijven van eenige Leidsche collega's over het „dekken" van een onbevoegde door een lid der Maatschappij.

Ter afdoening in handen gesteld van het Hoofdbestuur.

3. Schrijven afd. Noord-Holland in overweging gevende de afdeelingsgrenzen te wijzigen met het oog op het kwijnend bestaan der tegenwoordige afdeeling.

In handen gesteld van het Hoofdbestuur voor advies.

4. Correspondentie tusschen Hoofdbestuurs-secretaris en een afdeeling-secretaris over leden zonder bekende woonplaats.

Beslissing aan het Hoofdbestuur overgelaten.

5. Eenige verslagen van commissies, te behandelen bij de betreffende punten der agenda en een telegram van collega Mej. Dullemond (Chicago).

3. Jaarverslag van den secretaris van het Hoofdbestuur:

Mijnheer de Voorzitter, Dames en Heeren,

Alweer is een vereenigingsjaar achter den rug en is mij de plicht opgelegd U een overzicht van dat gepasseerde jaar aan te bieden. Uit den aard der zaak kan dit niets nieuws bevatten voor die leden onzer Maatschappij, die steeds de Maatschappelijke Publicaties volgen, daar toch al het verhandelde in de Hoofdbestuursvergaderingen wordt gepubliceerd in ons vakblad.

Het doel van zoo'n jaaroverzicht van onze Maatschappij kan dan ook niet anders zijn dan een kort resumé te geven met hier en daar een aanvulling.

Beginnen wij met het constateeren van een toename van het ledental met circa 20 personen, ongeacht uittreden en sterfte, dan kunnen wij van een gunstig jaar, althans in dit opzicht spreken. De Maatschappij telt op het oogenblik pl.m. 340 leden, als volgt te verdeelen:

Amsterdam	78
N.-Holland	39
Z.-Holland	81
Utrecht	26
Gelderland	28
Overijssel	21
N.-Nederland	31
Z.-Nederland	31

De mogelijkheid is niet uitgesloten, dat hier en daar correcties dienen aangebracht te worden en ik verheel het niet, dat wellicht mijn opgave der leden niet identiek is met die van den Hoofdbestuurder-Penningmeester. Dat komt dan daardoor dat de opgaven der afdelingssecretarissen niet kloppen met die hunner afdelingspenningmeesters.

Het zou niet onwenschelijk zijn indien de afdelingen konden besluiten tot een betere administratie hun medewerking te verleen. Ook aan het afschrijven en overschrijven naar andere afdelingen diene men de hand te houden.

Met den secretaris van de afdeling Noord-Holland is gecorrespondeerd omtrent de sterkte dier afdeling, vooral met het oog op hare vertegenwoordiging in het Hoofdbestuur. De afdeling is ervan in kennis gesteld, dat ze verplicht is een tweeden vertegenwoordiger te kiezen, indien ze de 40 leden heeft bereikt.

Wat het Hoofdbestuur betreft, hierin had slechts een wijziging plaats. De heer Wilmink, de afgevaardigde voor Gelderland trad af, wegens vertrek uit zijn afdeling. Zijn opvolger was collega Kayser. Het Hoofdbestuur bestond dus uit:

Noord-Holland	Groustra.
Amsterdam	Hamer, Bruske.
Zuid-Holland	Nord, Klinkhamer.
Utrecht	Roeloffs.
Gelderland	Kayser.
Overijssel	Wartena.
Noord-Nederland	Max Krings.
Zuid-Nederland	Boelaars,

aangevuld met de leden van Hasselt, Koldewijn, Holthaus.

De afdelingsverslagen geven niet veel stof tot vermelding. Een enkele spreekt met waardeering omtrent de B. O. U. T.-actie, (Noord-Holland en Noord-Nederland), terwijl het vraagstuk der splitsing van de afdeling Zuid-Holland in genoemde afdeling van de baan geraakte. Het Amsterdamsche verslag spreekt met waardeering over het werken van de Ziekenfondscommissie, die vooral daar ter stede goede regelingen tot stand bracht.

Het Hoofdbestuur kwam in het afgelopen jaar drie keer in vergadering bijeen en wel op 1 October 1921, 13 Februari 1922 en op 29 en 30 April 1922.

Het eerste waarmee het Hoofdbestuur zich onledig had te houden was een schrijven van de afdeling Gelderland, waarin gewezen werd op den onhoudbaren toestand aan de grens, waardoor verschillende collega's gezien de lage valuta, zich in hun bestaan bedreigd zagen. Het eenige wat het Hoofdbestuur in deze kwestie kon doen, was het zenden van een schrijven aan den Minister van Buitenlandsche Zaken, met verzoek om bij de a.s. beperking van het grensverkeer geen uitzondering op die beperking te maken voor een beroep op de noodzakelijkheid van Duitsche tandheelkundige hulp.

Het Hoofdbestuur verleende verder de afdeling Amsterdam een subsidie van 50 % in het te kort tot een maximum van f 250.— voor de expositie op de I.H.T.A.

Uitdrukkelijk wordt vastgesteld, dat in den vervolge slechts de mogelijkheid van subsidies zal bestaan, indien het Hoofdbestuur vooraf in de onderneming en haar opzet is gekend. De afdeling Noord-Nederland, die ook een aanvraag om subsidie voor het houden van een tentoonstelling te Groningen indiende, werd van dit besluit op de hoogte gebracht en later verwezen naar het Groene Kruis, dat vermoedelijk bereid zal worden gevonden subsidie te verleen.

Verder werd besloten met bekwamen spoed het plan tot oprichten van een gedenkteeken op het graf van Dr. C. van der Hoeven uit te voeren. Collega Hamer belastte volgaarne zich hiermede; en kon er voor zorgen, dat het gedenkteeken op 10 Juni, van der Hoeven's sterfdag, gereed was.

Memoreeren wij ook nog het afsterven van collega H. B. de Jongé Cohen, iemand, die het streven onzer Maatschappij van harte toejuichte, ofschoon zijn naam in hoofdzaak verbonden zal blijven aan het Tijdschrift voor Tandheelkunde.

Wat de jubilea betreft, er zijn er in dit jaar meerdere geweest. Het is het Hoofdbestuur niet steeds mogelijk acte de présence te geven, doch het draagt meest aan de afdeling op in deze de honneurs waar te nemen. Echter dat van collega Bruske, kon en mocht niet onopgemerkt voorbijgaan. Het zij voldoende te vermelden, dat wij hem danig in de bloemetjes hebben gezet. Ook collega Kayser vierde kortelings zijn 25-jarig jubilé. Moge den verdienstelijken hoofdbestuurder van Gelderland nog menig jaartje gegeven zijn.

Een minder aangenaam feit voor vermelding betreft het roeyement van het lid Metelerkamp Cappenberg. De afdeling Noord-Nederland, waarheen hij was overgeschreven, vond termen hem het lidmaatschap te ontnemen.

De vraagstukken, waarmee het Hoofdbestuur zich in het afgelopen jaar in hoofdzaak bezig hield zijn:

- a. de stichting van een ondersteuningsfonds,
- b. het oriënteringsvraagstuk,
- c. het instellen van examens voor technikers,
- d. het incasso-bureau.

Behalve het vraagstuk van de oriëntering van den tandheelkundigen student, dat nog niet gekomen is in een stadium voor behandeling op een Algemeene Vergadering, zullen de punten op deze vergadering worden behandeld. Vermelding hiervan zij dus voldoende.

De Verzekering-Maatschappij „Fatum” deed ons voorstellen toekomen, die door het Hoofdbestuur ter onderzoek aan een Commissie in handen zijn gesteld.

Dit geschiedde ook met de aanvraag om subsidie voor de noodlijdende kas van de afdeling Amsterdam. Het Hoofdbestuur dient alvorens met een advies tot subsidieering tot Uw vergadering te komen zich volkomen op de hoogte te stellen hoe die noodtoestand ontstaan is. Het zij hier nogmaals gezegd, dat de afdelingen met het doen van voorstellen, verzoeken, enz. niet wachten tot de laatste weken voor de Algemeene Vergadering, doch reeds in de najaarsvergaderingen nagaan, of er punten zijn, waarop overleg met het Hoofdbestuur noodig is.

Wat de commissies betreft, die werken meest buiten direct contact met het Hoofdbestuur om. Slechts de Ziekenfondscommissie maakt hierop een uitzondering. Het is daarom te betreuren, dat deze commissie gemeend heeft unaniem haar mandaat ter beschikking te moeten stellen.

Ook de O. en E. Commissie diende in het begin van het jaar haar ontslag in. Na veel moeite is het eindelijk gelukt een nieuwe O. en E. Commissie samen te stellen, bestaande uit de collega's J. Visser, Speckmann, J. Sanders Ez., van Hasselt, met een adviescommissie voor het onderwijsprogramma bestaande uit de heeren J. Visser, H. v. d. Molen, J. Sanders Ez., Speckmann, W. L. van Anel, A. van Nieuwenhoven Helbach, Switters, H. de Groot en Nord.

De overige commissies zijn intact gebleven.

Het is hiermede, dat ik gevoegelijk mijn verslag beëindigen kan, ware het niet, dat dit het laatste verslag is, dat ik U uitbreng. Ik zie om velerlei redenen mij genoopt mij niet weder verkiesbaar te

stellen en voel ook tevens de wenschelijkheid, dat andere krachten zich aan deze functie geven; al mag ik niet ontkennen, dat het eenige moeite kost zich los te maken van iets, dat men zooveel jaren met liefde heeft gediend.

Ik maak dan ook dankbaar van de mij hier geboden gelegenheid gebruik oprechten dank te brengen aan al mijn medebestuurders, inzonderheid aan hen met wie mijn functie mij in direct contact bracht. Gij, Hamer en van Hasselt, wat ge voor de Maatschappij hebt gedaan, dat weten wij allen, doch niet allen beseffen, wat een tijd en opofferingen U Uwe taak gekost heeft. Uren van voorbereiding, die iedere nieuwe vergadering kostte, het was, of ge ze niet teldet. Ik dank U inzonderheid voor de betoonde vriendschap, die U mijn vele te kortkomingen door de vingers deed zien. Doch ook U Mr. Nord Thomson dank ik van harte. U heeft letterlijk de beide laatste jaren het secretariaat beheerd. U zit er zoo in, dat geen nieuwe secretaris moeite kan hebben met zijn taak. Ik ben blij, dat ik destijds de thans geldende regeling mede heb kunnen ontwerpen.

Aan vele moeilijke vraagstukken, zal onze Maatschappij nog het hoofd te bieden hebben, doch ik ben er zeker van, dat zij haar taak naar behooren zal weten te vervullen. De geest in vele afdelingen, laat niets te wenschen over. Moge mijn opvolger dit steeds kunnen blijven getuigen.

De Hoofdbestuurder-Secretaris,
W. C. KOLDEWYN.

De Voorzitter. Heeft iemand van de aanwezigen iets op te merken naar aanleiding van het jaarverslag? Zoo niet, dan mag ik onder hartelijke dankzegging het verslag arresteren. De secretaris wil mij wel toestaan, het woord van hulde en dank, dat ik hem wil brengen te bewaren, tot een latere gelegenheid, die zich nog wel op deze vergadering zal voordoen.

4. Jaarverslag en begrooting van den Hoofdbestuurs-Penningmeester.

Op de hem eigen nauwgezette en vroolijke manier bracht de heer Holthaus zijn verslag aan de vergadering, aan het slot waarvan hij er op wijst, dat de jaarlijksche stijging der uitgaven, die der inkomsten verre overtreft, dat een contributieverhooging in het algemeen niet wenschelijk moet worden geacht en dat er dus groote zuinigheid betracht moet worden.

In het Tijdschrift is op pag. 463 en 464 een staat van ontvangsten en uitgaven over het afgelopen en een begrooing voor het komende jaar afgedrukt.

5. *Verslag verificatiecommissie.*

De verificatiecommissie kwam vervolgens met de verklaring dat het beheer door onzen penningmeester in elk opzicht accuraat is en voegt daaraan de volgende opmerking toe:

De heer Holthaus deelde ons mede, dat hij de bescheiden kon toonen en het geld aanwezig was. Dat is een zeer belangrijk punt. Tevens deelde hij mij mede, dat hij angstige uren had doorgebracht. Ons vermogen is namelijk aangewassen tot f 7000 en nu wil het toeval, dat hij het geld had gedeponereerd bij een bank, die kraakte of nog kraakt.

In verband hiermede lijkt het ons wel gewenscht, daar de penningmeester verantwoordelijk is voor ons geld, te voorkomen, dat zoo iemand geheel te goeder trouw in dezen tijd van springende banken voor een geweldig financieel verlies zou komen te staan. Als Maatschappij zullen wij er weinig voor gevoelen hem daarvoor aansprakelijk te moeten stellen. Wij zullen dus moeten zien of hieraan niet iets te doen is. Is er niet iets op te vinden, dat wij beide gedekt zijn? Het zal hoogstwaarschijnlijk gaan ten koste van eenige rente, die de Maatschappij dan derven moet, maar in den tegenwoordigen tijd zijn wij verantwoord dat te doen.

Op voorstel van de heeren Holthaus en Visser zal het Hoofdbestuur bepalen, op welke wijze de gelden der Maatschappij belegd zullen worden.

Na dank gebracht te hebben aan den penningmeester, wordt deze door den Voorzitter voor zijn beheer gedurende het afgelopen jaar met hartelijke woorden van dank gedechargeerd en wijst de Voorzitter onder dankbetuiging aan de oude verificatiecommissie als leden voor die, welke het volgend jaar het beheer van den penningmeester zal hebben te contrôleeren, aan de heeren Werson (afd. Utrecht) en Baurichter (afd. Overijssel).

6. *Uitbrengen van commissieverlagen en het nemen van beslissingen dientengevolge.*

Achtereenvolgens worden door de volgende commissies verslag uitgebracht.

a. *Commissie B.O.U.T.*

Wordt onder dankbetuiging aanvaard.

b. O. en E. commissie. (Zie Tijdschr. v. Tandheelk. pag. 465).
Als voren.

c. Commissie voor schooltandverzorging.

De heer Ninck Blok: De werkzaamheden van de Commissie voor Schooltandklinieken staan, gelijk die van zoovele andere Commissies in het teeken van algemeene malaise. In het verslag van verleden jaar konden wij gewag maken van de oprichting van een Schooltandkliniek in Dordrecht, terwijl bovendien in verschillende andere steden de Autoriteiten werden ingelicht betreffende de tandheelkundige verzorging van het schoolgaande kind.

Ditmaal echter werd onze hulp slechts ingeroepen door de Tilburgsche tandartsen, die door den Directeur van den Gemeentelijke Geneeskundige Dienst verzocht waren hem van advies te dienen. Daar in de correspondentie o.a. voorop gesteld was, dat behandeling in de scholen beslist onmogelijk was, omdat de scholen te ver uit elkaar lagen, meende onze Commissie goed te doen, al vorens een rapport uit te brengen, eerst een onderhoud te hebben met den Directeur van den Geneeskundigen Dienst om hem van het onjuiste van zijn standpunt te overtuigen. Op ons schrijven ontvingen wij tot op heden geen antwoord.

Teekenend ook voor dezen tijd is het feit, dat een der Zaanstreekgemeenten reeds een oproep heeft gedaan voor een schooltandarts maar door financieele moeilijkheden niet heeft kunnen overgaan tot het aanstellen van een functionaris.

Moge een beter tijdperk aanbreken voor de tandheelkundige verzorging van de schooljeugd.

De heer Roelofs: Mijnheer de Voorzitter. Ik zou willen vernemen wat men eigenlijk denkt van de verzorging van het schoolkind ten opzichte van de dentuur. De methode die de schoolartsen volgen is, dat zij de kinderen onderzoeken en de ouders van een eventueel gebrek in kennis stellen en dat het kind op een of andere wijze moet worden behandeld. Hoe stelt men zich dit voor met schoolkinderen ten opzichte van de dentuur? Nu hoor ik — en daarover heb ik al meer gelezen — dat men voornemens is in de scholen een lokaal in te richten waar de kinderen moeten worden behandeld. Maar is dat wel de goede weg? Laten wij eens denken, dat wij alle schoolkinderen behandelen. Zou het ons welgevallig zijn wanneer alle kinderen in de school werden behandeld en zij ons op die wijze ontglippen. Wij moeten er dus aan denken of dit wel de goede weg is dien men voorstaat

om de schoolkinderen te laten behandelen in de lokalen van de school zelf. Wanneer men constateert, dat den schoolkinderen tandheelkundige hulp moet worden verschaft en men geeft hun een briefje — hun verstrekt door dengeen die hen onderzocht heeft — zoodat het ter kennis wordt gebracht van de ouders, dan kunnen de ouders met dat kind naar den tandarts gaan waar zij gewoon zijn, zoodat ieder volkomen vrijheid behoudt zijn kinderen door wie dan ook te laten behandelen.

Hoe denkt men hier in het algemeen over?

De Voorzitter: Het is moeilijk een uiteenzetting te geven wat de beste wijze is om tandheelkundige hulp te verschaffen niet alleen aan het schoolgaande kind, maar ook aan volwassenen, bij wie gezorgd moet worden dat zij door prophylactische maatregelen een beteren toestand van hun kauwapparaat krijgen en zij opgevoed worden met de wetenschap wat mondhygiëne eigenlijk beteekent. Dat zijn kwesties waar veel aan vast zit. Nu heeft de commissie voor schooltandverzorging een idee of meerdere ideeën daaromtrent en de commissie dient advies te geven in zake de kwesties die zich voordoen wanneer een gemeente er toe overgaat om schooltandverzorging in te voeren. De adviezen die de commissie geeft, richten zich een beetje naar den aard en de grootte van de gemeente; en in samenspreking met de gemeentelijke autoriteiten en met de menschen die bevoegd zijn over de schooltandverzorging een oordeel uit te spreken, wordt dan iets op touw gezet. Dus is het niet een streng vasthouden aan een bepaalde methode, maar een overwegen welke voor- en na-deelen verschillende systemen hebben voor een bepaalde plaats om dan het meest goede en het minst kostbare te bereiken. Dat is het standpunt, dat de commissie inneemt. Zij stelt zich niet op een streng dogmatisch standpunt: zoo moet het en anders is het onmogelijk, maar zij is soepel genoeg zich te richten naar de plaatselijke omstandigheden. Dat is het idee, dat de schooltandverzorgingscommissie voortdurend door de gedachten speelt en gehandhaafd heeft.

Ik kan er aan toevoegen, dat behalve Dordrecht en Leeuwarden ook Amsterdam pogingen doet in die richting en dat er op dit oogenblik een ernstige poging in Amsterdam gedaan wordt om hierin voorlichting te krijgen. Als die voorlichting zoodanig is, dat de gemeentelijke autoriteiten erop ingaan, zullen wij een buitengewoon groote stap verder hebben gedaan. Maar de commissie die daarmee in Amsterdam bezig is, ziet wel degelijk in, dat het een zeer epineus vraagstuk is,

dat er veel bij komt kijken en verschillende vragen aan de autoriteiten, die leek zijn op tandheelkundig gebied, moeten worden voorgelegd en plausibel gemaakt worden, maar zoo dat het niet met een kattenbelletje of algemeen idee is af te doen. De commissie is er ernstig mee bezig en ik hoop, dat haar pogen met goeden uitslag zal worden bekroond. Want als Amsterdam met een dergelijke instelling begint, dan beteekent dit een enorme vooruitgang voor de schooltandverzorging.

De heer Roelofs: Mijnheer de Voorzitter. Maar ziet men de ernst niet al te ernstig in? Waarom zouden wij niet de richting kiezen van de Maatschappij tot Bevordering der Geneeskunst? Daar stellen zij op den voorgrond de vrije artsenkeuze. Waarom dan niet de vrije tandartsenkeuze? Of dat kind nu een vermogend vader of een minder vermogenden heeft is iets anders. Maar waarom zou iemand, die voor eigen rekening een tandarts wil kiezen, genoodzaakt worden precies in dat schoollokaal dat kind te laten behandelen? Volgens mijn meening moeten wij de voetsporen drukken van de artsen en van de organisatie van de schooltandartsen n.l. dat zij de ouders in kennis stellen met de behoefte van het kind aan tandheelkundige hulp, zoodat de ouders met het kind kunnen gaan naar den tandarts, dien zij prefereren. Bij de tegenwoordige malaise vallen de bezwaren voor een groot deel weg. Maar het is de kwestie, dat de ouders attent moeten worden gemaakt op de betrekkelijk kleine defecten die in het kindergebuit bestaan en als de ouders dat weten zullen zij maatregelen nemen het niet zoo ver te laten komen, dat het kind kraait van de pijn.

De Voorzitter: Wat U daar noemt is een van de systemen waarvan de voor- en nadeelen onder het oog zijn gezien. Maar dat kunnen wij hier nu niet uitmaken. Bij de bespreking moeten wij al die systemen in het oog houden en naar gelang van zaken moeten wij het beste kiezen. Wat U noemt is één systeem; dat heeft zijn voordeelen, maar ook zijn nadeelen. Het zou mij te ver voeren die alle op te sommen. Maar ik kan U verzekeren, dat zij een punt van bespreking hebben uitgemaakt in de schooltandverzorgingscommissie.

De heer Bruske: Het verwondert mij wel eenigszins uit den mond van den heer Roeloffs de vraag te hooren of het niet te ernstig is opgevat de schooltandverzorging ter hand te nemen. Ik wil in het kort zeggen welk groot belang daaraan verbonden is voor onze heele bevol-

king. Er is in Amsterdam een onderzoek ingesteld en daaruit is gebleken, dat wanneer de kinderen op school komen het een onbegonnen werk is om nog een hand aan hun melkgebit te leggen. Dat is onmogelijk. Toen is de vraag te berde gebracht of het wel loonen zou, dat men het blijvend gebit behandelt. Daarop kon het antwoord zijn, dat het werk in de ziekenfondsen bij ons Nederlandsch volk verricht, absoluut ondoenlijk is omdat er in den leerplichtigen leeftijd niets aan het kindergebit wordt gedaan. Dat is dus ernstig genoeg.

Kunnen wij dus onze behandeling vergelijken met die van de artsen? Het antwoord moet luiden: neen.

Nu heeft de heer Roeloffs gevraagd of het niet beter is te zorgen, dat bepaalde categorieën van patiënten ons niet ontglippen; is het niet beter dat wij den menschen die eigen tandartsen hebben naar die eigen tandartsen verwijzen? Daar is misschien niets tegen. Maar wanneer wij weten, dat 80 % van de grootstadsbevolking tot de paupers wordt gerekend of in het gunstigste geval onder de ziekenfondsbehandeling valt, dan begrijpt de heer Roeloffs dat wij die groote massa door middel van de school moeten behandelen. Dat is het antwoord, dat de heer Roeloffs wellicht tevreden zou kunnen stellen.

De heer Roeloffs: Mijnheer de Voorzitter. De welstandsgrenschakel ik ook niet uit, maar het verbaast mij dat ik in de litteratuur daarover niets heb gelezen.

De Voorzitter: Er is een brochure uitgegeven door de Haagse Tandheelkundige Vereeniging en daarin wordt over dat systeem van U gesproken en worden de voor- en nadeelen daarvan genoemd.

De heer Berkenbosch Berends: Mijnheer de Voorzitter. Ik ben overtuigd, dat de commissie die zich met de schooltandverzorging belast eigenlijk geen raad noodig heeft, maar mag ik toch een raad geven, n.l. dat zij zich in contact stelt met Prof. Kantorovitsch in Bonn. Daar heb ik een schooltandkliniek gezien, die klinkt als een klok. Wat de financiën betreft, is dit een van de allergeoedkoopste in Duitschland. De resultaten vond ik schitterend. Hij wil gaarne alle inlichtingen geven en daar vindt U de vraag van den heer Roeloffs beantwoord.

De Voorzitter: Ik geloof ook wel, dat deze kwestie van de schooltandverzorging langzamerhand al meer en meer in ons land

steeds grooter belangstelling van de tandheekkundigen verdient. Zij heeft al meerdere jaren die belangstelling, maar naarmate meer gemeenten er toe zullen overgaan de schooltandverzorging in te stellen, in die mate zal bij ons tandheekkundigen een goede communis opinio over verschillende vraagstukken moeten bestaan. Het zou mij niet verwonderen wanneer op de volgende jaarvergadering of een latere deze zaak eens op dezelfde wijze als het onderwijs- of technikersvraagstuk volledig wordt besproken. Zij verdient die belangstelling volkomen, want hoe meer de heeren zich in dit vraagstuk inwerken hoe meer zij zullen zien hoeveel meer belang er voor de tandlijdende menschheid aan vastzit; ook voor de tandheekkunde.

Kunnen de leden zich thans met het rapport vereenigen?

Het rapport wordt goedgekeurd.

De Voorzitter: Mag ik dan de commissie hartelijk dank zeggen voor hetgeen zij heeft gedaan en laat ik hopen, dat zij met kracht zal doorgaan op den ingeslagen weg.

d. Verslag van de Ziekenfondscommissie. (Zie Tijdschr. v. Tandh. pag. 467).

De Voorzitter: Het verslag is in druk verschenen. U ziet, dat het een uitstekend, zeer uitvoerig verslag is. Daarin worden verschillende dingen aangehaald, lof en blaam worden erin uitgedeeld. Ik hoop, dat degenen wien dit aangaat het zich zullen aantrekken en dat de blaam van hen afgewenteld wordt en veranderen mag in lof, het volgende jaar.

Wenscht een van de leden daaromtrent het woord?

Zoo niet, dan wil ik een ingekomen stuk voorlezen, dat ik heden van de commissie heb ontvangen, dat als volgt luidt:

„Deels kan het U reeds bekend zijn, dat de op heden fungerende commissie, bestaande uit de heeren: Bruske, Sanders, Margadant, Paërl en Brockmann, het plan had collectief als zoodanig ontslag in te dienen. De redenen, die daartoe geleid hebben, zijn de volgende:

De Commissie was geheel samengesteld uit leden der A. T. V. Het is de Commissie vrijwel gelukt, voorloopig toestanden in de Ziekenfondsen te Amsterdam in het leven te roepen, die voor de toekomst haar werk van advies voor deze plaats tot een minimum reduceeren. Temeer nog is dit het geval, waar de afdeling Amsterdam, die steeds ijverig bezig was met de ziekenfondsen regelingen te treffen, die tot het doel kunnen leiden, een plaatselijke organisatie heeft ingesteld,

omvattende alle Ziekenfondstandartsen ter stede, met een organisatiebestuur, dat tegelijk Ziekenfonds-Advies-Commissie der afdeling is. Het spreekt van zelf dat daardoor veel beter nog alle ziekenfondsbelangen door het afdelingsbestuur kunnen worden gehoord en beoordeeld.

In andere plaatsen des lands echter is tot nu toe weinig gebleken van de werkzaamheid der afdelingsbesturen op ziekenfondsgebied, ofschoon van onze zijde daar dikwijls op gewezen is en trots het feit, dat de instelling van corresponderende leden elke noodige actie mogelijk maakt. Het Dagelijksch Bestuur van onze Commissie heeft meermalen de taak van afdelingsbesturen ter elfder ure moeten ter hand nemen en is slechts in bepaalde gevallen geslaagt.

Het is daarom, dat wij U adviseeren een nieuwe Commissie te benoemen en haar samen te stellen uit leden uit het centrum des lands, met toevoeging van enkele leden uit de provincie. Wij verwachten dat, indien de verantwoordelijkheid der Commissie daarheen verplaatst zal zijn, de taak ernstig ter hand zal genomen worden en uit de resultaten zal blijken, dat de ziekenfondsbelangen beter dan tot nu toe zullen worden behartigd. Wij zijn bereid aan de hand der richtlijnen de nieuw benoemde commissie in het eerste stadium (bijv. tot October a.s.) in te wijden en te steunen.

Op grond hiervan dient de huidige Commissie collectief haar ontslag in."

Dit schrijven is te laat ingekomen om nog in de Hoofdbestuursvergadering te worden behandeld, maar ik achtte het van genoeg belang om het hier voor te lezen.

In de eerste plaats past mij zeker een woord van hulde aan de Ziekenfondscommissie voor het prachtige werk, dat zij heeft gedaan. Haar wijze van ageeren in deze zaak mag als een voorbeeld voor de geheele rest van ons land dienen.

Ik kan mij ook uitstekend verplaatsen in de gedachtengang van de commissie, die haar aanleiding gaf tot dit schrijven en tot het vragen van ontslag. Maar ik moet U thans voorstellen niet alleen dat ontslag op de meest eervolle wijze en onder dankbetuiging te verleen, maar ook om daarbij de restrictie te willen nemen — en dat is een vriendelijk verzoek — om voorloopig nog in functie te blijven tot het Hoofdbestuur deze zaak onder de oogen heeft gezien en een nieuwe commissie heeft aangewezen, opdat de oude commissie, zooals zij zelf vraagt, de nieuwe commissie kan inwijden en steunen. Dus is het beter op dit oogenblik niets te doen maar de zaak verder ter afwikkeling aan het Hoofdbestuur over te dragen.

Kan de commissie zich ermee vereenigen dat zij tot zoolang in functie blijft?

De heer Bruske: Mijnheer de Voorzitter. U hebt reeds onzen goeden wil vernomen in ons schrijven, maar ik wil erop wijzen, dat het ons niet aangenaam zou zijn dat men lang wacht met de benoeming van een nieuwe commissie. Voor het werk, dat wij gedaan hebben, ontvangen wij tot ons genoeg dank, maar wij willen geen roemloos einde sterven; dat is altijd ondankbaar. Doch ik geloof toch dat wij gedoemd zijn zulk een roemloos einde te sterven wanneer wij nu nog lang aanblijven. Ons werk, dat wij tot nu toe hebben gedaan moest als voorbeeld strekken voor hetgeen in Nederland zou moeten worden gedaan. Wij hebben indertijd onze kracht ontleend aan een moreelen steun die wij achter ons hadden: dat was de in zicht zijnde Ziektewet. Wij hebben alle factoren die ons ten dienste stonden gebruikt om de ziekenfondsen tot een bepaalde toegevendheid te brengen en hebben daardoor richtlijnen verkregen die goed zijn voor geheel Nederland. Nu is in Amsterdam waar wij direct aan het werk konden gaan heel wat bereikt. Buiten Amsterdam heeft men niet willen begrijpen wat wij wilden. Ik weet niet wat dat was. Men heeft daarbuiten geen ijver getoond en het is er ten slotte toe gekomen, dat wij in andere provincies zelf het werk ter hand moesten nemen, wat ondoenlijk werd omdat het ons te veel tijd kostte. Want wij waren advies-commissie. Wij hebben het werk moeten overnemen van afdelingen. Wij willen dat werk niet laten mislukken. Dat werk kost de Mij. te veel geld; de groote post op de lijst van den penningmeester is er het gevolg van. Nu is die post nog te vermeerderen met verschillende reiskosten die niet door de ziekenfondscommissie berekend zijn, maar door de commissie veroorzaakt waren en die misschien nog een paar honderd gulden belopen. Wij mogen echter de Maatschappijkas niet te zwaar belasten door de laksheid van een paar afdelingen. Het is niet meer noodig een verklaring te geven van onze houding. Ik geloof, dat het 't beste is, dat deze zaak zoo spoedig mogelijk wordt afgewikkeld. Wanneer een geschikte commissie kan worden samengesteld, die wij kunnen instrueeren, dan doen wij dit gaarne, zoodat zij in staat is het werk voort te zetten dat door ons is voorbereid en het werk beter te doen dan wij hebben gedaan.

De Voorzitter: Wij kunnen de motieven van de commissie in alle opzichten billijken. Ik behoef niet te herhalen dat zij goed werk heeft gedaan en zelfs meer dan haar plicht was.

Ik geef morgen de macht uit handen, maar hoop achter de coulissen, in de Hoofdbestuursvergadering, te bevorderen dat deze zaak spoedig wordt afgewikkeld.

Mij rest dan alleen nog een woord van dank aan de commissie.

e. Verslag van de Ziektewetcommissie.

De heer Bruske: Ik geloof dat ik heel weinig behoef te zeggen. De Ziektewet is op het doode punt. Ik hoop, dat er een prins zal komen die de schoone slaapster weer tot het leven zal terugroepen, waardoor wij ook in zake ziekenfondsen meer succes kunnen boeken, dan in het laatste jaar. Er is geen Ziektewet op het oogenblik.

f. Verslag van de Militaire Commissie. (Tijdschr. v. Tandheelk. pag. 471).

De Voorzitter: In het vervolg zal dit verslag niet veel omvangrijker worden. De voornaamste wensch die al sinds jaren geuit is door de Militaire Commissie is, dat een van de meest wenschelijke dingen in den militair-tandheekundigen dienst zou zijn dat een deskundige als adviseur van den militair-tandheekundigen dienst zou optreden. Wij hebben altijd gevoeld, dat dit een conditio sine qua non was om het een beetje goed in orde te krijgen. Aan dien wensch is voldaan. Den 8sten Juni is ondergeteekende als zoodanig benoemd, officieel. Officieus ben ik het al jaren geweest. Officieel is er dus iemand die als titel op zijn kaartje kan schrijven: adviseur van den militair-tandheekundigen dienst toegevoegd aan den geneeskundigen dienst van landen zeemacht.

Mag ik den heer Holthaus dank zeggen voor het verslag en voor de werkzaamheden van de commissie, waarin ook de heer Edel aandeel heeft gehad.

g. Verslag van de Commissie van Bijstand aan het Hoofdbestuur tot uitgifte van het Tandheekkundig Jaarboekje. (Tijdschr. v. Tandheelk. pag. 472).

De Voorzitter: U hebt kunnen zien hoe keurig de commissie heeft gewerkt. Ik vind het jammer, dat mijn naam ook onder het verslag staat, omdat ik er geen schuld aan heb, want alles drijft op de heeren Ninck Blok en Van der Gracht. Zij hebben dit jaar het onmisbaar geworden jaarboekje weder in keurigen vorm doen verschijnen. Het is iets geworden, dat wij onmogelijk kunnen missen. Het neemt op mijn lessenaar altijd een plaatsje in, zoodat ik het altijd bij de hand heb om na te slaan voor inlichtingen over een of ander. Ik heb

de commissie dankbaar dat het boekje op tijd is verschenen en ook dat zij, niettegenstaande wij het gratis krijgen, toch nog een batig saldo heeft.

Zij heeft ook een woord geschreven over gratis verstrekken van jaarboekjes aan John Tomes. Indertijd heeft het Hoofdbestuur dit ingesteld om die vereeniging eenigszins tegemoet te komen. Op de laatste Hoofdbestuursvergadering is besloten voorloopig van deze zaak af te zien wegens financiële redenen en te zien of John Tomes in staat is zelf haar boontjes te doppen.

Collega Ninck Blok wil wel aan collega Van der Gracht mijn hartelijken dank overbrengen voor alles wat gedaan is en wij hopen dat de heeren met denzelfden ijver er mee zullen voortgaan.

h. Verslag van de Bibliotheek- en Museumcommissie.

De heer H. Kattenburg: De Bibliotheek- en Museumcommissie, die U hierbij het jaarverslag aanbiedt, heeft in het afgelopen vereenigingsjaar haar tijd benut met het zoeken van een geschikt onderdak voor de bibliotheek.

De aanvankelijke toezegging van collega van der Molen om onze boeken in de Gemeentelijke Tandheelkundige Polikliniek gastvrijheid te verleen moest tot onze spijt door hem teruggenomen worden. Waar onze Commissie meende, dat het de voorkeur verdiende, onze boeken aan een groote openbare bibliotheek in bruikleen te geven, informeerden wij o.a. bij de Universiteits-Bibliotheeken te Amsterdam en te Utrecht, naar de mogelijkheid tot plaatsing van onze tandheelkundige werken. Ook het Tandheelkundig Instituut te Utrecht bleek niet ongeneigd zich met het beheer van onze boeken te belasten.

Naar aanleiding van de voorwaarden, die ons gesteld werden en de overwegingen, die voor ons hiervan het gevolg waren, kwamen wij tot de conclusie, dat onze relatief kleine bibliotheek in dit stadium beter thuis te brengen was bij een collega aan huis, zooals in het afgelopen jaar bij collega Duivensz. Indien onze boekenschat na verloop van jaren aanzienlijk en representabel is geworden, lijkt ons verplaatsing naar een groot openbaar gebouw wel gewenscht.

Collega de Jonge Cohen heeft zich bereid verklaard, de zorg voor de boeken op zich te nemen en kan een kamer en boekenkast in zijn huis voor ons doel vrij maken. Wij meenden daarom het Hoofdbestuur goedkeuring te moeten vragen tot plaatsing onzer bibliotheek bij collega de Jonge Cohen. Het Hoofdbestuur kon zich met ons advies vereenigen, zoodat de boeken weldra bij de Jonge Cohen kunnen aangevraagd

worden. Voorloopig zijn onze werken bij collega Kattenburg ondergebracht, totdat collega de Jonge Cohen zijn kamers in orde heeft.

Zoo spoedig mogelijk zullen wij bekend maken, wat onze Bibliotheek deedt, hoe wij ons eene uitbreiding ervan en op welke wijze wij ons de exploitatie voorstellen, om een vruchtbare propaganda te bereiken voor de ontwikkeling der tandheelkundige studie onder onze Nederlandsche vakgenooten.

Voor dat alles zal veel geld noodig zijn. De meeste werken en Tijdschriften onzer Bibliotheek zijn oningebonden, de tijdschriften zijn in alle jaargangen aanwezig; belangrijke wetenschappelijke werken, die in de laatste jaren verschenen zijn, ontbreken. — Onze Commissie heeft gedurende de laatste jaren geen geld uit de kas van de Maatschappij gevorderd, zoodat wij ditmaal met eenig recht om een belangrijke subsidie komen aankloppen. Wij weten wel, dat er meer belangrijke zaken voor de Maatschappij bestaan, die geld kosten, maar wij stellen ons van de instandhouding van een goede bibliotheek zoo veel succes voor, dat de Maatschappij ook daaraan hare volle aandacht te besteden heeft. Behalve subsidie uit de kas, stellen wij natuurlijk giften in geld of in natura van onze leden steeds zeer op prijs. Voor enkele weken ontvingen wij een belangrijk geschenk van collega Otté uit Groningen, dat door ons in dankbaarheid aanvaard werd. Dat zijn goed voorbeeld door velen gevolgd moge worden.

Van het museum, waarvoor collega Otté ook eenige curiositeiten beschikbaar stelde, is dit jaar niets mede te deelen. Volgend jaar hopen wij met een plan tot organisatie van het museum voor den dag te komen.

De Voorzitter: Ik dank den heer Kattenburg zeer voor het uitbrengen van dit verslag. Het is zeker een aanleiding de aandacht te vestigen op het werk van deze commissie, maar ook op hetgeen zij in haar bezit heeft: de bibliotheek en het museum. Het is op dit oogenblik in een staat van wording d.w.z. verschillende boekwerken zijn in een dusdanigen toestand, dat het moeilijk is deze uit te leenen. Zij moeten ingebonden worden. Maar er wordt door de commissie hard aan gewerkt om alles in orde te krijgen. Zij zal aankloppen bij de Maatschappij om subsidie. Ik denk, dat dit in de Hoordbestuursvergadering een sympathieke ontvangst zal hebben. Ik mag daarop echter niet vooruitloopen, maar het zal een punt van ernstige overweging uitmaken.

Ik mag hier ook wel de aandacht vestigen dat de commissie het

zeer op prijs zal stellen giften in geld of in natura — boeken e.d. — te ontvangen.

Wenscht iemand nog iets te vragen?

De heer Visser: Mijnheer de Voorzitter! Dit onderwerp is als ik mij niet vergis verleden jaar op de jaarvergadering ook behandeld en is de commissie verzocht met plannen te komen. Ik meende dus, dat wij nu zouden hooren wat de commissie dacht. Het blijkt dat de commissie nog niet ver genoeg is gevorderd.

Intusschen wilde ik gaarne nog iets zeggen. Het is n.l. bekend, hoewel er geen groot aantal is, dat er toch verschillende collecties in het land aanwezig zijn. Nu zou het dwaasheid zijn te denken, dat dergelijke collecties zouden kunnen worden aangekocht met de middelen van de Maatschappij. Maar ik zou de commissie in overweging willen geven dergelijke collecties in het oog te houden en te zorgen, dat zij niet naar het buitenland gaan. Als dat heel kostbare dingen worden, is er misschien een weg te vinden ze voor het land te behouden. Ik geloof, dat de commissie in dat opzicht niet diligent genoeg kan zijn. Er zijn verschillende collecties, waarvan ik toevallig kennis kreeg en die ik van zeer groot belang acht voor de Nederlandsche randheekunde.

De heer Bruske: Mijnheer de Voorzitter! Het wordt misschien anders vergeten, maar de heer Visser wekt den schijn alsof deze commissie op de vorige jaarvergadering een opdracht heeft gekregen. Deze commissie is eerst in het midden van het jaar benoemd en kon dus onmogelijk met plannen komen.

De Voorzitter: Wat de heer Visser ter sprake brengt is van groot belang. Maar ik geloof, dat de juiste weg om het meeste te bereiken is, dat de heer Visser dit in Amsterdam ter sprake brengt, waar de leden van de commissie wonen, en daar met hen tracht te overwegen of er niet een goed omschreven plan aan het Hoofdbestuur kan worden voorgelegd. Dan hebben wij meer kans iets te bereiken.

De heer Kattenburg: Mijnheer de Voorzitter! Naar aanleiding van hetgeen de heer Visser zei, wil ik zeggen, dat voorzoover mij bekend is, het Tandheekundig Genootschap een bibliotheek bezit, die ons toegezegd is. Misschien dat collega Visser die op het oog heeft.

i. Verslag van de Commissie tot verzameling van gegevens betreffende de geschiedenis van de tandheelkunde in Nederland.

De Voorzitter: Daar de heer Bisselink, het eenig lid van deze commissie niet aanwezig is, kan dit punt voorloopig van de agenda worden afgevoerd.

j.

De Voorzitter: Dan is hier een verslag, dat niet op de agenda staat n.l. het verslag van het Tijdschrift voor Tandheelkunde.

De Secretaris wil wel zoo vriendelijk zijn dit verslag voor te lezen.

De heer K o l d e w i j n : Dit verslag luidt aldus:

Het afgelopen jaar begon met goede vooruitzichten.

De onderhandelingen met den uitgever firma Tholen, hadden een gunstig resultaat, zoodat de financieele toekomst geen zorgen baarde.

De dosis moed, en goeden wil waarmee de redactie aan den arbeid toog, gepaard aan de bekende activiteit van onzen hoofdredacteur waren de factoren waarmee men veilig in zee kon gaan. Wij spreken de hoop uit, dat het bereikte resultaat aan die verwachting heeft voldaan.

Er hadden twee vergaderingen plaats. De eerste op 11 Juni in American Hotel, waar het concept-contract met den uitgever door U werd gesanctioneerd. De tweede op 11 December, eveneens in American Hotel waar het Dagelijksch Bestuur als volgt werd samengesteld.

M. F. Schutte, Voorzitter.

J. S. Salomons, vice-Voorzitter.

G. D. Margadant, Secr.-Penningmeester.

Deze vergadering was hoofdzakelijk gewijd aan de onderhandelingen gevoerd met den uitgever, die mededeelde, op de exploitatie een gevoelig verlies te lijden en voorstelde vermindering van subsidie en verhooging van abonnementsgelden. Het resultaat was, dat in een verhooging van den abonnementsprijs met f 5.— werd toegestemd. De hoofdredacteur werd gemachtigd de onderhandelingen verder te voeren en een contract aan te gaan. Het contract is thans geteekend.

De vergadering besloot verder aan drie vereenigingen-leden op te dragen in hun Huishoudelijke Reglement vast te leggen, dat uiterlijk zes weken na elke vergadering een Analytisch Verslag daarvan aan de redactie zal worden toegezonden. De Maatschappij en de V. v. N.T.

stemden daarin toe. Het Ned. Tandheelkundig Genootschap wenschte daarvoor geen reglementswijziging, maar zeide toe, aan den wensch te voldoen.

De houding van den uitgever gaf het Dagelijksch Bestuur intuschen aanleiding naar andere uitgevers om te zien, zoodat de ondergeteekende, zich met enkele bekende firma's in verbinding stelde. De firma de Erven van Munster deed een vrij gunstig voorstel, dat bewijst, dat wij niet geheel afhankelijk zijn van den tegenwoordigen uitgever.

Op 31 October trof ons het verlies van onzen voorzitter, collega B. de Jonge Cohen. Aan zijn laatste rustplaats heeft ondergeteekende namens de Vereeniging ter zijner nagedachtenis gesproken.

De jaarlijksche maaltijd had 10 December in Trianon plaats. Ik behoef U daarvan niets te vertellen. Het verslag in het Tijdschrift van collega Buisman zal U overtuigen, dat zoo gij wegblijver waart, gij grootelijks in het ongelijk verkeerdet. De redactie, samengesteld als volgt: Nord hoofdredacteur, Margadant beheerend redacteur en Buisman en Frank had in het algemeen over het toestroomen van copie niet te klagen. Natuurlijk bleven de oorspronkelijke bijdragen het meest beperkt en de hooge verwachtingen, die de redactie meende van een professioneel centrum als Utrecht te mogen koesteren zijn wel bitter teleurgesteld.

Intusschen zijn wij dank verschuldigd aan hen, die hun pennevruchten ter opname inzonden en een woord van speciale huldiging aan de buitengewone ijver van onzen mederedacteur Buisman is hier zeker op zijn plaats.

Het ernstig ongeluk onzen hoofdredacteur overkomen dreigde een oogenblik den goeden gang van zaken te storen. Gelukkig zijn wij ook dit weer te boven gekomen en zien wij hem weer gerepareerd in ons midden, waarmee wij hem van harte geluk wenschen.

Financiën:

Niet zonder moeite zijn wij erin geslaagd uit te vinden wie nog vorderingen op het Tijdschrift hadden, en hoe groot die waren.

Hiermede is het boekjaar 1920 belast. Deze schulden besommen f 879.03, het kassaldo, overgenomen van den heer Bakker bedroeg f 309.03, zoodat een tekort van f 570.— viel te constateeren. Ter vereffening betaalden de vereenigingen een hoofdelijke omslag van f 193.— uitmakende tezamen f 597.— zoodat in 1921 met een saldo van f 9.— werd begonnen. De ontvangsten bedroegen in 1921 f 2527.71, wat met het saldo van f 9.— een actief post geeft van f 2536.71.

Dat jaar is belast met f 3393.28 aan uitgaven (waarvan nog moet worden betaald f 885.85). Blijft dus nog een tekort van f 856.57, om te slaan over de drie vereenigingen.

De totale schuld bedraagt dus op 1 Januari 1922 f 885.85 en f 879.03 is f 1764.88. Aangezien het kassaldo op 1 Januari 1922 bedraagt f 908.32 is aan de vereffening der schulden nog geen gevolg gegeven.

Dit tekort aan kasgeld zal niet worden opgeheven, wanneer de vereenigingen den hoofdelijken omslag over 1921 zullen hebben betaald (285), zoodat wordt voorgesteld overeenkomstig Art. 16 Statuten der Vereeniging de 3 leden-vergaderingen uit te noodigen de sluitpost der begrooting 1922 hoofdelijk omgeslagen tegelijkertijd te voldoen.

Deze sluitpost bedraagt bij een actief van f 2500.— en een passief van f 3250.— dus f 750.— of f 250.— per lid.

De Voorzitter: Mag ik dan een woord van hartelijken dank brengen aan de commissie voor haar verslag en voor de verschillende werkzaamheden.

Er is een tekort, waarom de drie vereenigingen belast worden met een som van pl.m. f 250 per vereeniging. Ik vraag de vergadering sanctie tot het delgen van deze verplichting, die de Maatschappij op zich heeft genomen.

Met algemeene stemmen goedgekeurd.

Verder is een schrijven van „Denta” ingekomen, dat als volgt luidt: Namens het Bestuur der N. V. Denta heb ik de eer het volgende onder Uwe aandacht te brengen.

Zooals wellicht eenigen Uwer bekend zal zijn, is het ons gelukt de gelegenheid te vinden een der grootste bestaande dental-depots in onze vennootschap op te nemen.

Het komt ons voor, dat deze combinatie verschillende voordeelen heeft. In de eerste plaats, kunnen de vereenigde depôts, doordat het kapitaal, in ieder daarvan gestoken, thans bijeen komt, een grooter, beter gesorteerde voorraad hebben, dan ieder afzonderlijk, terwijl door een rationeële verdeeling van dien voorraad over verschillende plaatsen van ons land gezorgd kan worden, dat de orders op de snelste wijze kunnen worden uitgevoerd. Vervolgens kan de exploitatie economischer geschieden door besparing op administratief en reizend personeel, door inkoop bij grootere hoeveelheden en zodoende bedingen van hooger korting. Ook de moeilijkheid, die gelegen is in het

vinden van geschikt personeel wordt voor een groote zaak kleiner dan voor verschillende zelfstandige depôts van geringer omvang, aangezien in de grootere onderneming beter gelegenheid is ieder de plaats te doen bezetten waarop hij volgens zijn capaciteit behoort.

Het is indertijd onze bedoeling geweest, in hoofdzaak met kapitaal van menschen buiten de tandheekunde staande, een dental depôt op te richten, dat een deel van zijn winst aan de verbruikers afstond, en wij meenen dat deze kans op combinatie met de boven in het kort aangeduide voordeelen ons de gelegenheid geeft, meer dan tot nu toe in het belang der tandartsen te werken. Gezwegen van de hoogere winstuitkeering, die een gevolg is van de vermindering der onkosten, zou een dental depôt met een groot deel der tandartsen achter zich veel sterker positie innemen tegenover de fabrikanten en groothandelaars, die thans geheel eigenmachtig de prijzen vaststellen, terwijl het bovendien ook in andere opzichten aan de tandheekunde diensten zou kunnen bewijzen.

Om dit verband tot sterker uitdrukking te brengen dan het nu reeds door het commissariaat van een drietal collega's is, achten wij het gewenscht, nog eens het oorspronkelijk idee op te vatten, en aan Uw oordeel te onderwerpen, n.l. dat een door de Maatschappij aangewezen lid, als commissaris der N. V. Denta zal optreden, en dat de Maatschappij in nader te overwegen vorm haar moreelen steun zou verleen. Wij wenden ons tot de Maatschappij, omdat wij meenden, dat hierbij het belang van alle tandartsen betrokken is en daarom de zaak ook hun organisatie aangaat.

Tot onzen spijt hebben wij dit schrijven niet eerder voor de Algemeene Vergadering kunnen verzenden, doch daar U, naar wij vertrouwen zult inzien, dat een lang uitstel in dezen belemmerend zou werken, verzoeken wij U het nog als ingekomen stuk voor de Algemeene Vergadering te Amersfoort te willen beschouwen.

Inmiddels met de meeste hoogachting,

namens het Bestuur der N. V. Denta

KRIJN VERHOEVEN,

Secretaris.

Dit is inderdaad een kwestie, die onder het oog behoort te worden gezien. Het is eigenlijk een voortgaan op een zaak, die wij vorige jaren meermalen aan de orde hebben gehad. U herinnert zich de coöperatie en wat daarover is gesproken. Het bleek toen voldoende, dat er wel

veel menschen waren die er wat voor voelden. In elk geval is er nu weer iets, dat een nieuw licht werpt op de vraag.

Mag ik vragen of een van de leden iets in het midden wensch te brengen?

De heer Klinkhamer: Mijnheer de Voorzitter! Het doet mij genoegen, dat Denta ter sprake wordt gebracht. Als ik het goed heb begrepen, is het doel, dat de Maatschappij een commissaris benoemt in de commissie waarin ook de heer Krijn Verhoeven zitting heeft. Uit het schrijven heb ik ook gemerkt, dat Denta zich wil verbinden met een ander dental depôt en dat de heer Krijn Verhoeven daarvan heel veel goeds verwacht. Nu ben ik Hagenaar en aandeelhouder van Dental. Ik heb haar altijd gesteund en ben van tijd tot tijd gaan kijken en heb mij verwonderd dat men dat dental depôt met de maand ziet afnemen, n.l. wat er daar te krijgen was, is verminderd en er komt niets bij, met het gevolg, dat men de meest eenvoudige dingen niet kan krijgen. Er is daarboven een groot magazijn en een half jaar geleden of iets langer stonden daar eenige mooie stoelen en wat instrumentkasten en wat boormachines en andere zaken. Nu ben ik er verleden week geweest en ik geloof niet, dat er nog een stoel stond; alleen een enkele instrumentkast en een paar boormachines van f 950; er was zoowat niets, zoodat ik langzamerhand begon te denken, dat Dental wel op de flesch zou gaan en ik raamde mijn f 250 ook al kwijt.

Daarom verwondert het mij nu ten zeerste, dat die zaak nog leeft, zooals uit dat schrijven blijkt, en dat zij plan heeft zich te associeeren met een dental depôt. Ik weet niet wat het gevolg zal zijn. Ik weet ook niet of er mogelijkheid is, dat Denta weer wordt opgewerkt en dat het weer levensvatbaarheid heeft en nut kan afwerpen. Maar als aandeelhouder voel ik, dat er iets aan hapert. Er mankeert iets in en misschien is dat de commissaris van de Maatschappij, want voorzover ik kan nagaan is de samenwerking van de tandartsen met het depôt niet goed. Of dat nu ligt aan den leider of aan een ander, weet ik niet, maar ik weet, dat wanneer er van het depôt iets moet worden gemaakt, er een krachtige persoonlijkheid moet zijn die dan voor de professie optreedt en die zorgen moet dat er nieuwe kracht in komt en dat er naar wordt gestreefd er iets goeds van te maken in het belang van den tandheekkundigen stand.

Daarom zou ik de vergadering willen voorstellen om met een dergelijken commissaris voor de Maatschappij voor den dag te komen. Dat

moet dan iemand zijn die voor dat vak iets voelt en die meent, dat hij daar als krachtige persoonlijkheid van tijd tot tijd kan controleeren en den leider van de zaak voldoende kan beïnvloeden om er iets van te maken zooals het hoort. Op dit oogenblik heb ik er nog een hard hoofd in.

De heer **Hoeksema**: Mijnheer de Voorzitter! Ik zou het woord niet hebben gevraagd, maar als commissaris van de Denta voel ik mij verplicht een toelichting te geven op de woorden van den heer Klinkhamer. De toestand is im grossem Ganzen zoo als de heer Klinkhamer heeft geschetst. Laat ik er de geruststellende mededeeling aan toevoegen dat zijn geld veilig is. Dat kan ik als commissaris van de Denta zeggen. De commissarissen hebben eerst toe te zien op het geld, dat de aandeelhouders hebben gestort.

Overigens is de kwestie deze — en dat is de reden geweest een anderen weg in te slaan. Wij hebben geen voldoende medewerking van de tandartsen. Er was reden voor, want wij hadden gebrek aan kapitaal. Dat was de groote fout. Daardoor komt het, dat aan het dental depôt niet die groote uitbreiding kon worden gegeven als wij dachten. Daarom hebben de commissarissen een anderen weg ingeslagen. Ik wil daaraan toevoegen dat ik niet geloof, dat de Maatschappij gevraagd zal worden zich voor een cent financieel te interesseeren omdat het ons alleen te doen is om den moreelen steun.

De heer **Van der Molen**, Groningen: Mijnheer de Voorzitter! Ik vind het verblijdend, dat men gelegenheid krijgt zich te interesseeren door het uitoefenen van invloed in de richting waarin de zaak wordt gedreven. Wij hebben het meeste belang er bij, dat de dental depôts gestuurd worden in de richting die wij willen en wij niet maanden moeten wachten op de dingen, die wij noodig hebben. Ik geef dus de vergadering in overweging hier op in te gaan en de zaak ernstig te overwegen.

De heer **Nord**: Mijnheer de Voorzitter! Ik behoor tot degenen die indertijd zeer sceptisch hebben gestaan tegenover alles wat leek op coöperatie en op het stichten van dental depôts, die hun grond moesten vinden in de financieele belangstelling van den tandheekkundige. Minder op grond van het feit, dat het niet mogelijk was dan wel dat ik de mentaliteit van mijn collega's ken en wetende, dat wanneer het

daarop aankomt het succes niet groot zou zijn. Het is gegaan als ik mij heb voorgesteld.

De Denta, die met veel enthousiasme was opgericht, was bezig een langzamen dood te sterven. Dat de collega's die nu commissaris zijn trachten de zaak te verbeteren door zich met een van de grootste dental depôts te combineeren om te komen tot een depôt dat aan de eischen van de critiek kan voldoen — en dat is een essentieele voorwaarde voor het slagen — acht ik alleszins gelukkig. Maar wij kunnen in het minst niet overzien welke gevolgen die brief, dien U hebt voorgelezen, zal hebben. Maar het spreekt vanzelf, dat het niet de bedoeling is dat de beslissing hier plaats heeft. Wij kunnen m. i. hier niet een dergelijk besluit nemen, aangezien wij niet weten wat er aan de hand is en welke eischen aan den commissaris worden gesteld en welke moreele kracht de Maatschappij daaraan moet geven.

Om dus de zaak af te doen zou ik willen voorstellen deze zaak te endorseeren aan het H. B. opdat zij deze zaak in een volgende vergadering met den heer Hoeksema en anderen onder de oogen kan zien en nagaan wat voor de Maatschappij te doen valt om deze zaak al of niet te steunen.

De heer Bruske: Mijnheer de Voorzitter! Ik had iets willen zeggen in den geest als de heer Nord heeft gesproken, maar ik wilde iets verder gaan. Ik had eigenlijk willen voorstellen — omdat ik niet zou willen adviseeren, dat de Maatschappij een commissaris benoemt naast de drie die er reeds zijn, — dat de Maatschappij een commissie benoeme van drie personen, die onderzoeken moeten in hoeverre het werkelijk voor de Maatschappij goed zou zijn om zich te mengen in zaken van een dental depôt als Denta. Dan zijn wij klaar. Die commissie heeft direct kijk erop. Ik heb die conferenties al meegemaakt in Amsterdam en het is het beste, dat dit een zelfstandige commissie is, tenminste wanneer zij de gelegenheid benut om te onderzoeken of het werkelijk zaak is met de Denta een verbintenis aan te gaan.

De heer Nord: Mijnheer de Voorzitter- Ik wou nog dit zeggen. Het spreekt vanzelf, dat de Denta en de combinatie, die zij op het oog heeft, niet zal kunnen wachten tot een volgende algemeene vergadering voor het nemen van een definitief besluit. Dat duurt een jaar en U kunt niet verlangen dat wij daarvoor een speciale algemeene vergadering zullen houden. Vandaar mijn voorstel om het Hoofdbestuur volmacht te geven om te handelen of een commissie te benoemen die van

advies dient (voorstel-Bruske), want de verantwoordelijkheid zal dan moeten rusten op het Hoofdbestuur. Dat mag men het Hoofdbestuur gerust in handen leggen. Dat is een praktische maatregel, omdat men de beslissing niet aan een Algemeene Vergadering in handen kan leggen. *Deze* kan het niet doen en de *volgende* komt te laat.

De heer Bakker Dirks: Mijnheer de Voorzitter! Ik meen er aan te moeten toevoegen, dat er stemmen zijn opgegaan die meenen, dat de Denta niet functionneert als het zijn moet. Het gebrek aan kapitaal is daarvan de hoofdreden. Maar toch merken wij als Rotterdamsche collega's reeds dat iedere inmenging in een Dental Depôt gunstig werkt, al is het alleen om de concurrentie met andere depôts op peil te houden. Sinds de Denta bestaat bemerken wij veel meer, dat wanneer wij in een groep bestellingen doen de kortingen die wij krijgen niet gering zijn, maar werkelijk percentages zijn die een vrij groote invloed hebben op den prijs. Ik geloof, dat iedere inmenging, die de Maatschappij zal hebben in een dental depôt nooit kwaad en alleen maar goed zal zijn.

De heer Berkenbosch Berends: Mijnheer de Voorzitter! Ik zou zeer gaarne het voorstel van den heer Bruske willen steunen om een commissie van 3 personen te benoemen, want één persoon als de Denta vraagt is niet voldoende. Ik kan niet begrijpen dat de Denta ons de vraag zou voorleggen wanneer hun zaken in alle opzichten goed gingen. Men moet zeer voorzichtig zijn daarop in te gaan. Daarom lijken mij 3 personen beter dan één zooals de Denta wil.

De heer Klinckhamer: Mijnheer de Voorzitter! Ik wil nog iets zeggen omdat er gesproken is over een groot kapitaal dat voor deze zaak noodig zou zijn. Dat zal wel waar zijn, wanneer het gaat om groote leveringen van groote stukken, als instrumentkasten, stoelen e.d. Maar wanneer wij goedkoop willen inkoop en is het niet noodig, dat wij juist alle mogelijke artikelen uit zoo'n dental depôt betrekken. Dat zien wij heel sterk bij een dental depôt, dat een jaar geleden in Den Haag is opgericht en dat op het oogenblik heel sterk floreert terwijl het begonnen is met weinig kapitaal en weinig artikelen had in het begin. Nu is het een merkwaardig feit, dat dit depôt zoo sterk kan concurreeren met de groote dental depôts, dat men de handen in elkaar slaat. Ik wil een klein voorbeeld noemen. Ik bestelde bij een depôt een cement, waarvan twee soorten bestaan n.l. crown & bridge

en inlay. Voor het eerste berekende men f 10.30 en toen mijn techniker terloops bij het depôt in den Haag informeerde kon deze hetzelfde leveren voor f 6.80. Het is slechts een klein dental depôt, dat zoo sterk met een groot depôt kan concurreeren. Wanneer dus die N. V. Denta gedreven wordt door krachtige personen, kan ook zij beginnen met weinig materiaal maar kan zij opgedreven worden tot een lichaam dat concurreeren kan met alle groote dental depôts. Het hangt ervan af wie er achter zit en hoe er voor wordt gewerkt.

De Voorzitter: Ik geloof, dat wij deze zaak gevoegelijk van de agenda kunnen afvoeren. Het is al laat en het is hier niet de plaats aan deze zaak definitief een einde te maken.

Ik vraag de vergadering machtiging dit over te brengen naar het Hoofdbestuur waar al het voor en tegen in finesses kan worden besproken en waar gebruik kan worden gemaakt van hetgeen hier besproken is, zooals blijkt uit het stenografisch verslag.

Ik vraag dus alleen machtiging voor het Hoofdbestuur, te doen wat wenschelijk is.

Aldus wordt met algemeene stemmen besloten.

De Voorzitter: Het is thans kwart over elf. Op verzoek van de regelingscommissie schors ik daarom de vergadering tot morgenochtend precies 10 uur.
